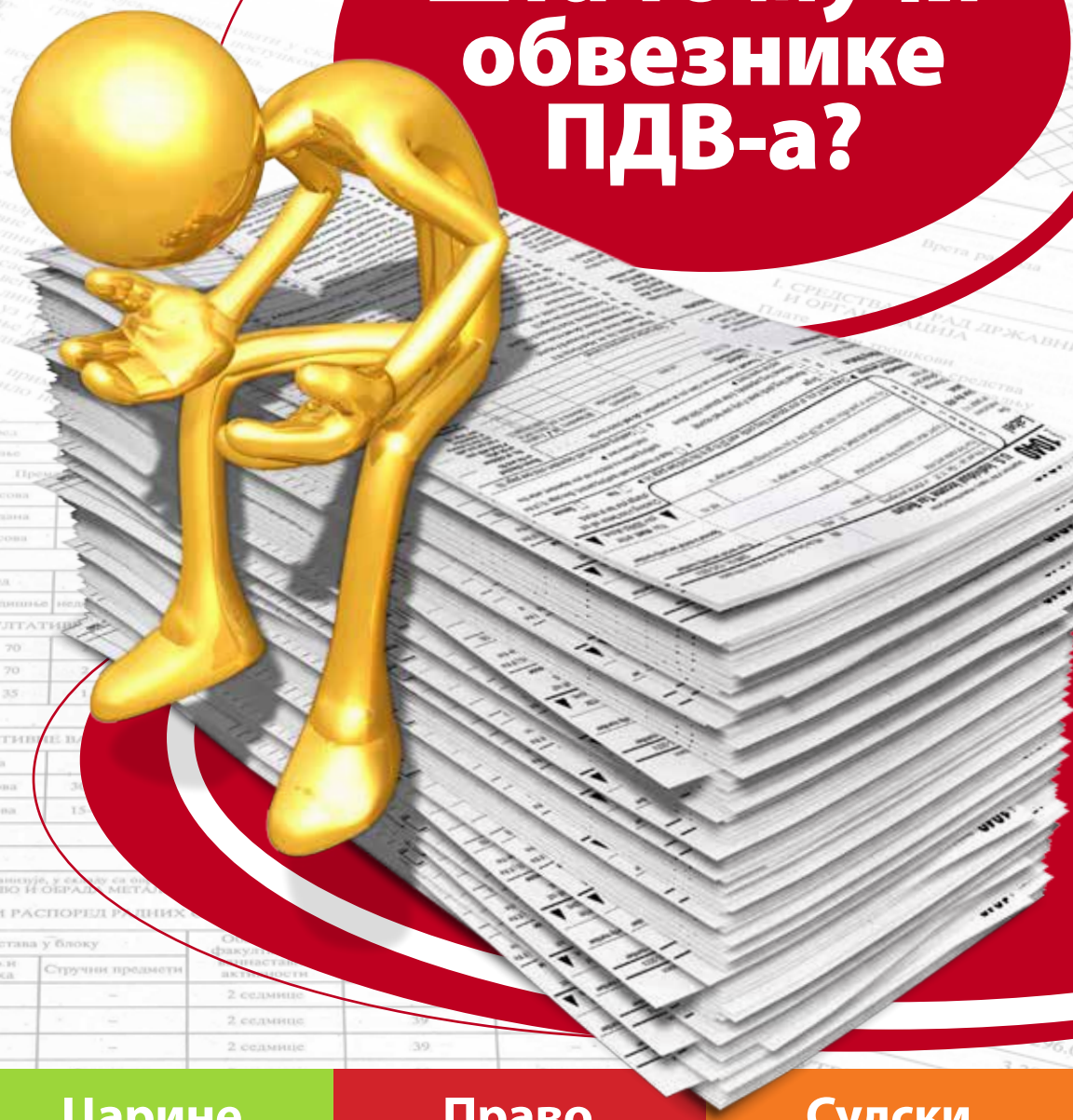
LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ
Број 24 ● септембар 2014. ● www.legeartis.rs

Додатни текстови само на www.legeartis.rs

Шта то мучи обвезнике ПДВ-а?

... И ЈОШ

НОВЕЛЕ ЗПП-А И ЕФИКАСНОСТ ПОСТУПКА

ИМАМО ЛИ, КОНАЧНО, ПРАВИЧАН ЗАКОН О РАДУ?

ТРЖИШНО СНАБДЕВАЊЕ ЕЛЕКТРИЧНОМ ЕНЕРГИЈОМ

ОВЛАШЋЕЊА ОРГАНА У БАНКАМА И ЊИХОВО ИМЕНОВАЊЕ

Финансије
Платне услуге у правном систему Србије

Царине
Банкарске гаранције као вид обезбеђења у поступку транзита

Право потрошача
Да ли су потрошачи напокон заштићени?

Судски поступци
Компензациони приговор у грађанској парници

ИНВЕСТИРАЈТЕ У ВАШЕ ПОСЛОВАЊЕ!

Претплатом на Инг-Про Јавне набавке све врсте јавних набавки које су значајне за ваше пословање, а објављене су на Порталу јавних набавки, можете добијати на вашу е-пошту путем мејл сервиса.

Уз велики број различитих претрага, лако ћете пронаћи оно што вас интересује, уштедети време и новац, повећати продуктивност.

Драгана Марчетић, судија Првог основног суда која поступа у парничним предметима, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

У случају да је износ по приговору пребијања већи од тужбеног захтева, суд не одлучује о износу потраживања туженог према тужиоцу по компензационом приговору које превазилази потраживање тужиоца.

Душица Ђорђевић, дипл. правник, самостални саветник у Сектору за нормативне и управне послове Министарства спољне и унутрашње трговине и телекомуникација

Уведено је правило да немогућност потрошача да достави продавцу амбалажу робе не може бити услов за решавање рекламације нити разлог за одбијање отклањања несаобразности.

Јована Неранџић, адвокат, стручњак за област банкарства и финансија

Поседовање одређеног броја акција од стране чланова управног одбора управо би могло да буде подстицај њиховом одговорнијем ангажману у предузимању радњи из делокруга управног одбора.

Борислав Ињац, виши царински инспектор с вишегодишњим искуством на пословима усаглашавања царинског пословања потребама пословне заједнице

Сам поступак добијања банкарске гаранције за царинског дужника представља изузетан терет јер захтева прибављање и прилагање обимне документације у циљу доказивања његове кредитне способности.

Милош Кузман, адвокат

У нацрту новог Закона о платним услугама се не налазе одредбе које предвиђају да правна и физичка лица која обављају делатност своје обавезе могу измиривати и путем уговарања промене поверилаца, односно дужника.

Снежана Андрејевић, судија Врховног касационог суда

Цензус за општу материју је 40.000 евра по курсу на дан подношења тужбе, а у привредним споровима је то 100.000 евра – па одмах треба захтевати да се повећа број судија ВКС-а и у општој и у привредној материји.

Филип Ковачевић, виши консултант с вишегодишњим искуством у области пореског саветовања

Приликом процене формалне исправности рачуна, потребно је обратити пажњу и на неке друге детаље, попут тачног датума издавања рачуна, односно тачног датума промета добара или услуга.

Гордана Марковић, шеф Одсека за планирање, анализу, одабир и праћење реализације националних, регионалних и локалних пројеката у Министарству привреде и службеник за јавне набавке

Закључењем уговора о продаји с потпуним снабдевањем, крајњи купац преноси обавезу уређења балансне одговорности за своје место примопредаје на снабдевача.

случајевима број 3 и 4, „можда" је ипак постојало размишљање већа да треба применити познати правни принцип „ко може више може и мање". То јесте тачно, али такав принцип, а посебно због израженог начела законитости у кривичном поступку, има смисла само ако то из одређене законске одредбе јасно произлази, што свакако није случај са одредбом члана 37. ст. 2. ЗКП-а у којој је наведен тачно одређе... из фазе главн... је. Виши суд... поступа у о кри... надлеж... у „Сл. глас... ви...) у члану 34. ... „ако у току ... суд установи ... надлежан нижи ... суд, неће уступити предмет том суду, него ће сам спровести поступак и донети одлуку".

То даље значи да **не постоје више било каква ограничења у смислу садржине ранијег члана 37. ст. 2.** старог ЗКП-а, већ ће суд било када током трајања главног претреса чим установи да се ради о предмету из надлежности нижег суда, сам спровести поступак. Управо **овакву садржину ЗКП-а** из члана 34. **више може и ма... оправдава ...ко може**

Уместо закључка

Како се из приказаних пр... ра може видети, до доношења новог Законика о криви... ном поступку постојало ... ограничење до које фаз... кривичног поступка – главног претреса, надлежни суд пази на своју стварну надлежност, па су се тим поводом појавила различита тумачења појма *отварања заседања и отварања главног претреса*, односно почетак главног претреса. У новом ЗКП-у не постоји ограничење до које фазе поступка суд пази на своју надлежност. Наиме, у члану 385. ст. 1. ЗКП-а регулисано је да главни претрес почиње доношењем решења да се главни претрес одржи, а у члану 34. ст. 2. ЗКП-а (под насловом *Оцена надлежности*), регулисано је да ако у току главног претреса суд установи да је за суђење надлежан нижи суд, неће упутити предмет том суду него ће сам спровести поступак и донети одлуку.

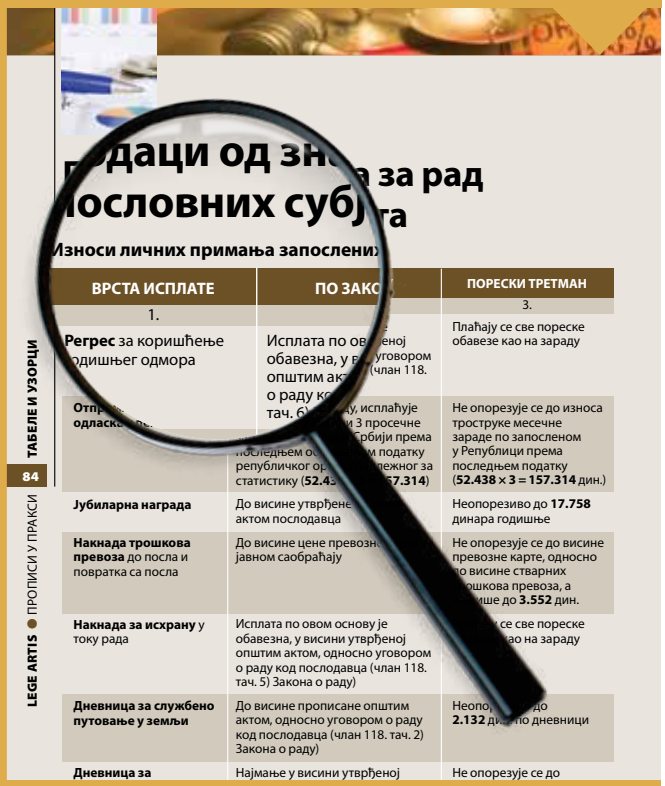
Календар важења правних аката

...овој рубрици доносимо преглед прошл... ...а који током овог месеца престају ...аже (у целости или у делу), односно ...или у делу:

- Правил... ...одложено примењују у целост... ...ности расходних уређаја за домаћинство, објављен у „Сл... ...од 14. 2. 2014. године
  – ступио је на снагу 22. фебруара 2014, а примењује се од 1. марта 2014. године
- Уредба о класама ваздушног простора Републике Србије и условима за њихово коришћење, објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 106/2013 од 5. 12. 2013. године
  – ступила је на снагу 13. децембра 2013, а примењује се од 6. марта 2014. године
- Одлука о начину обављања послова између Народне банке Србије и Управе за трезор који се обављају преко система консолидованог рачуна трезора за девизна средства, објављена у „Сл. гласнику РС", бр. 92/2013 од 22. 10. 2013. године
  – ступила је на снагу 23. октобра 2013, а примењује се од 1. априла 2014. год...

КАЛЕНДАРИ...
- **ПОРЕСКИХ ОБАВЕЗА**
- **ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА**
- **ДОГАЂАЈА**

ЗНАЧАЈНИ ПОДАЦИ И КОРИСНИ МОДЕЛИ ПРАВНИХ АКАТА

...подаци од зна... за рад ...пословних субј...га

Износи личних примања запослени...

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКО...	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.		3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по ов... обавезна, у ... уговором општим ак... о раду ко... тач. 6)...	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпр... одласка...	...у, исплаћује ...з просечне ...рбији према ...ом податку републичког ор... ...лежног за статистику (**52.43...** **...7.314**)	Не опорезује се до износа тростране месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**52.438 × 3 = 157.314** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене актом послодавца	Неопорезиво до **17.758** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозн... јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно ...по висине стварних ...трошкова превоза, а ...више до **3.552** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	...се све пореске ...као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопо... ...до **2.132** ди... ...по дневници
Дневница за	Најмање у висини утврђеној	Не опорезује се до

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

...АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ
...ик с вишегодишњим искуством у ...стима радног права, а нарочито у ...бластима с другим гранама права
kompanijsko.pravo@legeartis.rs

же опорезивању добити коју оствари пословањем преко стално... ...у је пре... се на... ...зник, у смислу Закона... ...бодатност на територији ...авно лице које је основано и ... ...пословањем преко ...не јединице која има седиште стварне управе и контроле ван територије Репу... ...блике. ...резидентни обвезник који ...ватност на територији ...послом преко ...не јединице која води пословне књиге у складу с прописима којима се уређује рачуноводство и ревизија, опорезиву добит, сагласно члану 5. ст. 1. Закона, утврђује у складу са Законом и подноси за сталну пословну јединицу порески

ПРИМЕРИ ИЗ ПРАКСЕ

#1

Резидентни обвезник (на основу закључ... ...ра) плаћа нерезидентном правном лицу – резиденту Велике Британије (власни... ...рског права на рачунарском програму – софтверу), накнаду по основу права кори... ...рачунарски програм – софтвер не користи резидентни обвезник (који, у конкрет... ...идентног обвезника, преноси другом не-за сопствене потребе) то право, уз д... ...сија је изнело став да накнада за коришћење ...програм – софтвер (без обзира на то што ...исти стечено право коришћења, већ то ...ом програму – софтверу, даље пре... ...ај лиценце, у ко... ...ника) спада... ...у ауторске накнаде, приликом чије испл... ...овезник дужан да обра... ...дуговани порез по одбитку.

#2

Резидентни обвезник, у складу са уговором о лиценци закључ... ...идентним правним лицем (из Аустрије, односно из Швајцарске), стиче право кор... ...ора и, с тим у вези, обавезан је да нерезидентном обвезнику (по основу коришћења ...офтвера, као и пружања подршке раду софтвера) плаћа уговорену накнаду.

С тим у вези, у случају када права на рачунарском програму припад... ...ном обвезнику (правном лицу), који путем уговора о лиценци преноси право ... ...предмета уговора – рачунарског програма резидентном обвезнику који му по то... ...плаћа одређену накнаду, та накнада представља ауторску накнаду која се опорезује ... ...о одбитку по стопи од 20%, уколико међународним уговором о избегавању двостр... ...резивања није другачије уређено. При том, накнада коју резидентно правно лице ...резидентном правном лицу, по основу услуга (на пример, одржавања софтвера)

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

један од два уобичајена начина престанка привредног друштва. Стога, приликом одлучивања о покретању властитог посла, предузетник заправо треба да рачуна и на трошкове, економски речено, „изласка из гране", односно колико ће га коштати „затварање" предузећа, путем стечаја, уколико се посао не буде одвијао по плану.

НОВИНЕ У ПРЕДЛОГУ ЗАКОНА

Комора стечајних управника

Једна од битних новина јесте укидање надзорног органа у виду Агенције за лиценцирање стечајних управника и **оснивање Коморе стечајних управника**, као новог удружења стечајних управника, са својством правног лица. Надлежности ове коморе биле би:
- сачињавање кодекса професионалне етике;
- издавање, обнављање и одузимање лиценци за рад стечајним управницима;
- вођење именика стечајних управника.

Регулисана су овлашћења орг... ...ана Коморе, надзор над радом ...

Стечај... ...вник

(1) имен... ...непосредн... ...могућност ...управника ... стечајног ...чајевима (им... ...им сте... ...милиона динар... ...радника), стечајни... ...500 ...имају право да предл... ...чајног управника, а ако ... ...више од 50% вероватних по... ...раживања (нова категори... ...стечајни судија је обавезан ... ...именује тог стечајног упр...ника;

(2) додата су ограниче... ...именовању стечајног у... ...ника (повезаност с влас... ...и другим повезаним ли...

(3) уводи се појам асис... стечајног управника;

(4) уводи се **појам к... ...рије стечајног упр...** ..., која може да обавља ... ...као предузетник или ...редно друштво;

(5) у делу надлеж... **...ширена је обавез... ...ног управника** да:
- у року од 15 ... ...дана именовања сачи... ...еровatних стечајних ...чних поверилаца и достави је суду и организацији за надзор;
- изврши анализу пословања стечајног дужника за период од 5 година пре покретања стечаја, и за сваку годину сачини ...

...именован и када фактичк... ...ступа на дужност, и да у поче... ...ном периоду, по фактичк... ...ступању на дужност, им... ...информација на расп...**ања**

(6) прецизиран... ...је о току ...ука и стању ... ...масе, с тим да се ови ...вештаји јавно објављују (на ...тернет страници) – овде се ...оже поставити питање „одно...а" пословне тајне и транспа...рентности стечајног поступка;

(7) детаљно је **регулисано поступање по притужби на рад** стечајног управника;

(8) пре продаје имовине, стечајни управник је дужан да сам уради или да прибави процену вредности имовине стечајног дужника, извршену уз примену међународних рачуноводствених стандарда; у случају протека више од годину дана између процене и продаје, на захтев одбора поверилаца, стечајни управник ће прибавити нову процену имовине.

Скупштина поверилаца

Скупштину поверилаца чине сви стечајни повериоци, као и до сада, с тим што се додаје да **њу не могу чинити повериоци четвртог испражњ...**

ВЛАДАН МИРКОВИЋ
главни и одговорни уредник
vladan.mirkovic@ingpro.rs

LEGEARTIS
ИНГ-ПРО
ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2334-6140

Година II, број 24
СЕПТЕМБАР 2014.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грцић
Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Владан Мирковић

Сарадници:
Александар Марковић
Борислав Ињац
Весна Филиповић
Гордана Марковић
Драгана Марчетић
Душица Ђорђевић
Јована Неранџић
Милош Кузман
Снежана Андрејевић
Филип Ковачевић

Уредник рубрика *Календар важења правних аката/Порески календар*:
Ана Фулетин

Лектор/коректор:
Радмила Савић

Организатор издања:
Оливера Бошковић

Дизајн и обликовање часописа:
Маја Кесер

Редакција:
Веле Нигринове 16а
11000 Београд
тел: +381 11 2836 820
факс: +381 11 2836 474
е-пошта: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази електронски једанпут месечно (12 бројева у оквиру годишње претплате). Текстови достављени за објављивање се не враћају. Сви текстови који се објављују у Часопису подлежу редакцијско-техничкој обради, у складу са одговарајућим стандардима Часописа.

После бројних и жучних расправа, новоизмењени Закон о раду је током летњих месеци ступио на снагу, па отуд у овом броју значајну пажњу посвећујемо законским изменама основног текста у области рада, које већ у првим седмицама своје примене доносе бројне недоумице. Читајте о томе на стр. 8.

У наставку серијала *Шта то мучи...* овај пут се бавимо дилемама обвезника ПДВ-а (стр. 52).

У овом броју говоримо и о тржишном снабдевању електричном енергијом, платним услугама у правном систему наше земље, банкарским гаранцијама као виду обезбеђења у поступку транзита, компензационом приговору у грађанској парници, овлашћењима органа у банкама и њиховом именовању, али и о новом Закону о заштити потрошача који овог месеца ступа на снагу.

Од самог почетка утемељен на реалној потреби својих читалаца за стручном публикацијом која у себи обједињује ауторске текстове из домена правне и економске регулативе, али којима је увек неопходан врло практичан приступ у решавању недоумица које доноси свакодневно пословање, часопис *Lege Artis* од ове јесени добија и своју интернет подршку прерастајући у прави електронски портал.

Суштина ове природне надоградње огледа се у настојању да концепцијом часописа буду обухваћене и оне теме за које до сада није било довољно места у редовном издању, али и у потреби да се побољша начин презентације информација, њиховог претраживања и дељења са другим корисницима.

Ваше наредно одредиште потражите на адреси www.legeartis.rs

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и покуде. Можете их упутити ауторима текстова или на е-адресу редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:
- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

У овом броју...

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

8 Имамо ли, коначно, правичан Закон о раду?

БУЏЕТИ И ЈАВНЕ НАБАВКЕ

20 Тржишно снабдевање електричном енергијом

ФИНАНСИЈСКЕ ИНСТИТУЦИЈЕ И ПЛАТНИ ПРОМЕТ

32 Увођење платних услуга у правни систем Србије

39 Овлашћења органа у банкама и њихово именовање

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

52 Шта то мучи… обвезнике ПДВ-а?

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

60 Компензациони приговор у грађанској парници

68 Новеле Закона о парничном поступку и ефикасност поступка

ЦАРИНЕ

72 Коришћење банкарских гаранција као вида обезбеђења у поступку транзита

ПРАВО ПОТРОШАЧА

78 Шта доноси нови Закон о заштити потрошача?

ПОРТАЛ ЧИТАЛАЦА

84 Имате питање? Имамо одговор!

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ

86 Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Корисни модели правних аката

90 Гарантна исправа за појединачно обезбеђење у поступку транзита у облику купона
92 Гарантна исправа за појединачно обезбеђење у поступку транзита
94 Гарантна исправа за заједничко обезбеђење у поступку транзита
96 ТЦ31 – Потврда о заједничкој гаранцији
98 ТЦ32 – Купон појединачне гаранције
100 ТЦ33 – Потврда о одустајању од гаранције
102 Захтев за издавање одобрења за употребу генералног обезбеђења, употребу генералног обезбеђења у умањеном износу или ослобођењу од полагања обезбеђења у поступку транзита

РУБРИКЕ

3 Међу ауторима у овом броју...
4 Из прве руке
5 Уводна реч
31 Календар важења правних аката
58 Порески календар
89 Календар догађаја...

Имамо ли, коначно, правичан Закон о раду?

Питање правичности новог Закона о раду које заправо значи „дати свакоме оно што му припада", треба посматрати у односу на субјекта на који се сâм закон примењује. Следи подробна анализа о томе колико је овај закон успешно обавио свој задатак

Као и много пута до сада, а баш као и свуда у свету, „прича" у вези с доношењем измена основног текста у области рада, Закона о раду, изазвала је праву „буру" у нашој јавности. Она је започела још у октобру прошле године и завршена је, уз протесте репрезентативних синдиката, усвајањем Закона о изменама и допунама Закона о раду, који је објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 75, а који је ступио на снагу 29. јула 2014. године.

Најпре, у члану 3, којим се уређују ситуације када се закључује правилник о раду, а не колективни уговор, кључну новину представља то што послодавац који не прихвати иницијативу репрезентативног синдиката за приступање преговорима за закључење колективног уговора, не може правилником о раду да уреди права и обавезе из радног односа. Стварни домашај ове одредбе, међутим, није у самом правилнику о раду, већ у његовим изменама и допунама. Наиме, правилник о раду се, по правилу, доноси при оснивању привредног друштва, а када, практично, нема синдиката. Ако, међутим, синдикат поднесе иницијативу за приступање преговорима, а већ постоји правилник о раду, послодавац не може донети измене и допуне овог акта још најмање 60 дана, у смислу члана 4. ст. 2. тач. 4) Закона, будући да је (облигационо) правно правило да се она процедура која се односи на основни акт, примењује и на његове измене и допуне.

Хипотетички, постављамо питање да ли је, сходно овој одредби, правно могуће да синдикат упути иницијативу (понуду) за закључење колективног уговора, али с модификацијом да она има правно дејство као подношење нове понуде 60-ог дана од дана прве иницијативе, а за случај да колективни уговор код послодавца не буде закључен?

Правилник о организацији и систематизацији послова

Правилник о организацији и систематизацији послова такође је претрпео измене. Кључна новина је у томе што овај **правилник сада мора да садржи и опис послова**, за разлику од претходно важећег закона. Практично, то значи да ће сви послодавци морати да доносе измене и допуне овог акта, тако што ће навести и опис послова, ако то претходно нису учинили у овом документу. Наредну новину представља то да овај акт садржи „захтевану" стручну спрему и „образовање". Правилник може да садржи и „број" извршилаца, што има своје предности и недостатке. Дилема из праксе разрешена је у виду новине да се за рад на одређеним пословима, изузетно, могу утврдити највише два узастопна степена стручне спреме, односно образовања у складу са законом, при чему појам „одређеног посла" није дефинисан.

Уговор о раду

Како је најављено, одредбе о уговору о раду установљене су у циљу сузбијања „сиве" економије и „олакшавања" пословања. С тим у вези је, најпре, додато да се уговор о раду сматра закљученим кад

Унета је одредба, која је и до сада постојала у пракси, да ће инспектор рада одбити захтев запосленог за враћање на рад ако нађе да право запосленог није очигледно повређено. Овде указујемо на то да се, према пракси Инспектората за рад, очигледном повредом права запослених сматра само повреда права из формалних/процедуралних разлога (на пример, није било упозорења на постојање разлога за отказ уговора о раду), али не и из материјалних разлога (на пример, да ли је заиста дошло до повреде радне обавезе), будући да је у питању управни орган, а не судски.

Прелазне и завршне одредбе

Послодавац је најпре дужан да правилник о унутрашњој организацији и систематизацији послова усагласи са одредбама овог закона у року до 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, што се односи на обавезу да унесе опис послова у овај Правилник, ако то претходно није учинио.

Акт у вези са обрачуном зараде доноси се у року од 30 дана од дана ступања на снагу Закона, а радне књижице престају да важе 1. јануара 2016. године.

„Кључна" одредба прелазних и завршних одредаба јесте то што одредбе колективног уговора, односно правилника о раду који је на снази на дан ступања на снагу овог закона, а које нису у супротности са овим законом, остају на снази до истека важења колективног уговора, односно до закључивања колективног уговора, односно доношења правилника о раду у складу са овим законом, а најдуже шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Питање које се поставља на овом месту гласи – **када се сматра да су одредбе колективног уговора (правилника о раду) у супротности са одредбама овог Закона?** Наиме, овде се, пре свега, мисли на процедуралне елементе (на пример, код анекса уговора о раду...), на одредбе где је утврђен максимални лимит одређеног права (као што је најдужи период за који се рачуна износ отпремнине), али **тамо где су утврђена већа права и повољнији услови рада, може се сматрати да те одредбе нису у супротности** (иначе, постоји разлика у односу на термин „није у складу") јер се примењује члан 8. Закона о раду.

У сваком случају, треба обратити пажњу на то да колективни уговори (правилници о раду) важе најдуже још шест месеци од дана ступања на снагу Закона о изменама и допунама Закона о раду.

Уместо закључка

Питање правичности новог Закона о раду, будући да оно заправо значи „дати свакоме оно што му припада", треба посматрати у односу на субјекта на који се сâм закон примењује. Има ли се, међутим, у виду основна намера законодавца да олакша пословање привредних субјеката, а нарочито тзв. малих послодаваца, у томе се није у потпуности успело, а о чему говори и анализа отказа уговора о раду. У погледу наплате зарада по основу обрачунског листића зараде, као извршне исправе, исто би се могло рећи и за другу страну у радном односу.

Јасно, закон има и неких „позитивних" страна, а нарочито када је реч о укидању беспотребних формалности, као што је, на пример, потписивање евиденције о зарадама.

Коначно, израда Закона о раду мора пратити основну (теоријску) методологију да на регулисање радног односа, готово и више него у свакој другој правној области, у великој мери утичу историја, економија, менталитет и демографске карактеристике једног народа. Сваком добром законском тексту о раду мора претходити подробна анализа ових елемената, јер само тада ће Закон о раду остварити свој основни циљ: укључивање радника у процес рада, како би се омогућило складно одвијање радног процеса, узимајући у обзир слободу рада, достојанство на раду и заштиту интереса запослених у радном односу, предупредили судски спорови и унапредили односи између послодавца и запослених, односно њихових представника, а све то у циљу смањења незапослености и боље продуктивности рада.

Прави избор!
PROPISI.NET
statistics
map navigation
world data
data central
Finance Business Culture
Weather Sport News Video
Radio Technics Files
Electronics Shopping Design
Mail Internet Maps Radio
TV Work Travel Tech
Entertainment Security
Global Music Companies
Songs Graphics Vacancy
Job Data Games People
ИНГ-ПРО

Тржишно снабдевање електричном енергијом

Усвајањем Закона о енергетици предвиђено је постепено отварање тржишта електричне енергије у Србији у погледу обима, услова и временског распореда отварања самог тржишта. Сазнајмо у овом тексту како то изгледа у пракси и које су погодности, али и могуће главобоље, за крајње купце електричне енергије

Либерализација тржишта електричне енергије започела је 2013. године. Прво су на слободно тржиште изашли велики потрошачи на високом напону, од 2014. године отвара се тржиште за потрошаче на средњем напону (има их око 3.200), а од 2015. године и за грађане, уколико то желе и ако се не определе за снабдевање по регулисаним ценама, на шта ће и даље имати право.

Новост је да су од јануара 2014. **на слободно тржиште изашли и потрошачи (крајњи купци) електричне енергије који спадају у неку од следећих категорија**: имају прикључке на средњем напону (купци којима је место предаје на дистрибутивној мрежи напонског нивоа вишег од 1 kV, а нижег од 110 kV) или више од 50 запослених или годишњи приход већи од десет милиона евра.

Чланом 2. ст. 1. тач. 28) Закона о енергетици („Сл. гласник РС”, бр. 57/11, 80/11 – испр., 93/12 и 124/12, у даљем тексту: Закон), прописано је да је **крајњи купац** правно или физичко лице или предузетник који купује електричну енергију или природни гас **за своје потребе.**

Од 1. јануара 2014, **крајњи купци треба да имају изабраног снабдевача електричном енергијом** – продавца, с којим ће уговорити количину, цену електричне енергије, период снабдевања и друге услове продаје електричне енергије.

Битно је истаћи да, у периоду отварања тржишта, крајњи купац који нема право на јавно снабдевање, има право на **резервно снабдевање**, а које може трајати најдуже 60 дана. На основу Решења Владе Републике Србије, улога резервног снабдевача додељена је Привредном друштву „ЕПС Снабдевање”, чији је оснивач Јавно предузеће „Електропривреда Србије” (ЈП ЕПС). Цена резервног снабдевања од 1. јануара 2014. износи 59,90 евра/MWh, што је за 30–40% више од цена по којима се уговара продаја електричне енергије. Како им не би била обустављена испорука електричне енергије, купци на резервном снабдевању дужни су да „ЕПС Снабдевању” поднесу захтев за склапање уговора о резервном снабдевању. Захтев, упутства и модел уговора о резервном снабдевању могу се преузети са интернет стране Привредног друштва „ЕПС Снабдевање”.

Ако крајњи купац не закључи уговор о продаји са снабдевачем, оператор система је дужан да му обустави испоруку електричне енергије, а све у складу са чланом 145. Закона.

Дакле, како је Законом уведен **систем конкуренције у електроенергетском сектору** Републике Србије, наручилац у смислу Закона о јавним набавкама („Сл. гласник РС”, бр. 124/12) дужан је да спроведе поступак јавне набавке електричне енергије у складу са својим потребама, провери понуде различитих понуђача и закључи уговор сагласно одредбама Закона о јавним набавкама.

Јавно снабдевање електричном енергијом

Право на **јавно снабдевање електричном енергијом по**

реализованим трансакцијама на тржишту на основу коначно прихваћених планова рада.

Не постоји никакав документ који прописује обавезу издавања оваквих потврда, форму, садржину и начин издавања. Овакве потврде се издају само снабдевачима који су имали пријављене, потврђене и реализоване планове рада барем у једном обрачунском интервалу (сату) и у њима се тачно наводи у ком су временском периоду ти снабдевачи имали реализоване планове рада, односно у ком су периоду имали активности на билатералном тржишту електричне енергије.

Не постоји додатна обавеза, у складу са Законом о енергетици и Правилима о раду тржишта електричне енергије, која прописује да снабдевач у периоду пре отпочињања снабдевања, по основу уговора о продаји електричне енергије с крајњим купцем, мора да има пријављене трансакције на билатералном тржишту електричне енергије. Снабдевач по основу издате лиценце за снабдевање може закључити уговоре о продаји електричне енергије купцима, али трансакције по тим уговорима може пријављивати у оквиру планова рада и реализовати само ако претходно има закључен уговор о балансној одговорности са оператором преносног система.

Уместо закључка

Прва и друга фаза либерализације тржишта електричне енергије завршене су. Права либерализација тржишта електричне енергије заживеће тек када се либерализује и тржиште на ниском напону, од 1. јануара 2015. године, и када се целокупан систем ухода.

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

- Закон о заштити потрошача, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 73/2010 од 12. 10. 2010. године

– престаје да важи 22. септембра 2014. године

- Закон о заштити потрошача, објављен је у „Сл. гласнику РС”, бр. 62/2014 од 13. 6. 2014. године

– ступио је на снагу 21. јуна 2014, а примењује се од 22. септембра 2014. године

- Одлука о начину обављања послова између Народне банке Србије и Управе за трезор преко система консолидованог рачуна трезора за девизна средства, објављена у „Сл. гласнику РС”, бр. 46/2014 од 29. 4. 2014. године

– ступила је на снагу 30. априла 2014, а примењује се од 29. септембра 2014. године

- Споразум о продужењу рока важења Посебног колективног уговора за полицијске службенике, објављен у „Сл. гласнику РС”, бр. 46/2014 од 29. 4. 2014. године

– важење Посебног колективног уговора за полицијске службенике („Сл. гласник РС”, број 18/11) продужава се до 24. септембра 2014. године

Увођење платних услуга у правни систем Србије

У тексту који следи представићемо нацрт новог Закона о платним услугама и назначити основне теоријске појмове на које се сâм закон односи, уз посебан осврт на будуће практичне последице његове примене

Ликвидност платног система једне државе једна је од основних претпоставки њене макроекономске стабилности. Стога и уређење платног система мора бити пажљиво обављено не би ли се његова стабилност могла редовно пратити и како би на време биле уклоњене евентуалне препреке које спречавају његово правилно функционисање. Како би брзину економских активности на исправан начин ускладио с потребама контроле платног система, а с друге стране и са униформним правилима која већ постоје у Европској унији, српски законописац је одлучио да изради Нацрт закона о платним услугама.

Иако су у последњих неколико година у Републици Србији учињене измене Закона о платном промету („Сл. лист СРЈ", бр. 3/2002 и 5/2003 и „Сл. гласник РС", бр. 43/2004, 62/2006 и 111/2009 – др. закон и 31/2011) и Закона о девизном пословању („Сл. гласник РС", бр. 62/2006 и 31/2011), тим изменама није проширен круг лица које могу пружати платне услуге. И након ових измена, банке су остале носиоци финансијског сектора, при чему су финансијске услуге и даље остале недостижни циљ за шири круг правних лица.

Нацрт Закона о платним услугама, као и нацрти закона о изменама и допунама Закона о девизном пословању и Закона о заштити корисника финансијских услуга („Сл. гласник РС", б. 36/11), објављени су 25. маја 2014. на интернет страници Народне банке Србије. Својим изменама и допунама, друга два поменута закона се у једном свом делу усклађују са одредбама новог Закона о платним услугама.

Нацрт Закона о платним услугама (у даљем тексту: ЗПУ) израђен је према Директиви о платним услугама Европске уније (*Payment Services Directive* 2007/64/EC) и Директиви о електронском новцу Европске уније (*Electronic Money Directive* 2009/110/EC), с којима је у потпуности усклађен. Прва директива представља директиву пуног уједначавања, што практично значи да се једино у случају када је директивом дозвољено увођење опције прописивања одредаба другачијих од основних, оне могу и предвидети. Директива је од нарочитог значаја за примену пројекта *SEPA* (*Single European Payment Area*) којим се успоставља јединствени платни простор на територијама земаља чланица Европске уније, а који практично усаглашава основне елементе прекограничних плаћања и елиминише главне разлике између система плаћања држава чланица Европске уније.

Појам платних услуга и њихова примена по основу Нацрта

Нацрт ЗПУ предвиђа да се одредбе закона примарно примењују на платне трансакције између два резидента у динарима. Осим тога, уколико буде усвојен, ЗПУ би требало да се примењује и на платне трансакције између резидената и нерезидената у динарима и валути трећих држава, на платне трансакције између резидената у валути трећих држава и на платне рачуне резидената и нерезидената у Републици Србији, у складу са ограничењима утврђеним прописима о девизном пословању. Будући да се Закон о девизном пословању

Почетак примене ЗПУ-а, након његовог усвајања, планиран је за 1. април 2015.

питања у пракси јавили различити ставови.

Моменат доношења новог ЗПУ-а требало би искористити **за прописивање нових одредаба и/или измену и/или брисање постојећих одредаба које су се јавиле као спорне приликом примене Закона о платном промету**. У супротном ћемо доћи у ситуацију да судска пракса и стручна јавност наново врше тумачење спорних одредаба чиме би се наставило с постојањем правне несигурности.

Решења предвиђена подзаконским актима Закона о платном промету, такође, представљају проблем у пракси, како из разлога неусклађености с актима више правне снаге (на пример, проблем коришћења печата привредног друштва приликом аутентификације одређених докумената), тако и због предвиђања решења која знатно утичу на успоравање тока платног промета у земљи. **Један од проблема познатих у пракси јесте и ограничен број активности које носиоци платног промета могу поверити трећим лицима**. Одлука о одређивању послова које може да обавља агент и условима за обављање тих послова („Сл. гласник РС”, бр. 57/2004, 33/2005), а коју је донела Народна банка Србије, прописује да су послови који се могу поверити трећим лицима од стране банака: пријем и слање налога за плаћање које банка шаље или прима и коме клијенти могу непосредно приступити за слање и примање тих налога. Сходно позитивистичком приступу који заступа Народна банка Србије у вези с пословима платног промета, агент не може обављати активности које непосредно нису прописане као дозвољене. Увођењем ширег круга пружалаца платних услуга у српски правни систем, укључујући и правна лица чија основна делатност није пружање платних услуга, **појавиће се и већа потреба за поверавањем ширег круга послова трећим лицима која ће на ефикаснији начин обављати ове услуге**. Стога би при доношењу новог подзаконског акта са истом тематиком **требало размислити о проширивању активности које се могу поверити**.

У пракси се, такође, јавио **проблем недоношења предвиђених подзаконских аката** о вршењу контроле платног промета од стране Министарства финансија, иако је њихово доношење предвиђено самим Законом о платном промету. Наиме, члан 49б Закона о платном промету прописује да Министар финансија доноси посебна акта којима се уређује контрола платног промета, а ти акти никада нису донети. Доношењем ових аката обезбедила би се већа транспарентност у раду субјеката платног промета и дошло би до знатног скраћивања поступака из ове материје. Осим тога, статистичке процедуре, као и, много битнији, послови као што су извршење буџета у смислу платног промета били би под лупом надлежних органа и мање подложни злоупотребама. Остаје да се види да ли ће се доношење подзаконских аката у односу на нови ЗПУ одвијати брже него у случају Закона о платном промету.

Доношење новог ЗПУ и увођење нових института у српски правни систем требало би да знатно либерализује систем платног промета у Србији. Услед повећања конкуренције међу пружаоцима услуга, **нове институције платног промета готово сигурно ће допринети снижавању цена услуга платног промета**. Централна банка и даље ће остати институција која врши надзор над пружаоцима платних услуга, док је знатно проширен домен одредаба о заштити корисника платних услуга.

Анализе примене нових прописа на српском тржишту платних услуга показаће у будућности колико су предложене реформе система платних услуга заиста и ефикасне.

ЈОВАНА НЕРАНЏИЋ
адвокат, стручњак за област банкарства и финансија
finansije.platni.promet@legeartis.rs

Овлашћења органа у банкама и њихово именовање

Институционални оквири који су постављени законом у великој мери обезбеђују повољну подлогу за одговарајуће корпоративно управљање банком. Ради обезбеђивања успешног управљања које ће омогућити финансијски просперитет и бонитет банке, неопходно је, међутим, да банке интерном регулативом конституишу и одговарајућу сопствену организацију

Корпоративно управљање у Србији своје зачетке има управо у банкарском сектору. Наиме, на почетку 21. века, банке у Србији су путем сопствених интерних процедура у своје редовно пословање имплементирале процесе којима се унапређује контрола, модернизује начин информисања и прецизно одређују обавезе и одговорности банке. Имајући у виду значај банкарског сектора у привредном систему Србије, нарочито чињеницу да се привредни субјекти у великој мери ослањају и финансирају из средстава прибављених путем банкарских послова, јасно постављена начела корпоративног управљања у банкама од изузетног су значаја, и то како ради добробити и финансијске стабилности банака, тако и ради сигурности корисника финансијских услуга.

Од акционара банке се, свакако, не може очекивати да обавезно располажу потребним знањима, квалификацијама и искуством за одговарајуће управљање банком, ради обезбеђивања законитог пословања банке и њеног економског просперитета. Стога се **тежиште приликом конституисања органа управљања** у овом случају **усмерава на професионалце, менаџере који ће управљати друштвом, у складу са одговарајућим прописима и интерним нормативним актима банке**, у сваком случају водећи рачуна о интересима како корисника финансијских услуга, тако и легитимним интересима акционара банке и настојећи да обезбеде дугорочну финансијску стабилност и ликвидност банке.

Принципи на којима се заснива корпоративно управљање у банци имају за **примарни циљ да** у највећој могућој мери **обезбеде сигурност акционара, односно оснивача банке, те да пруже одређене гаранције, како акционарима, тако и надзорним органима банке, да ће се банком управљати савесно и стручно**. Имајући у виду потенцијалну флуктуацију средстава којима банка располаже, потребно је да правила која дефинишу одговарајуће корпоративно управљање обезбеде сигурност оснивача да се средствима банке управља законито и савесно. По правилу, обезбеђивање инвестиција, како у интерном (путем финансирања оснивача), тако и у екстерном смислу (путем пословних трансакција са клијентима), превасходно ће зависити од темеља који су постављени у циљу одговарајућег корпоративног управљања кроз интерна правила одређене банке и њену пословну политику. Свакако, обавеза је сваке државе која је заинтересована за прилив инвестиција да обезбеди стабилан и конзистентан правни оквир који ће подстицати и омогућавати спровођење одговарајућег корпоративног управљања. Одлучно спровођење принципа на којима се заснива одговарајуће корпоративно управљање је од важности у сваком привредном субјекту, али у случају банака се поставља као *conditio sine qua non*. Наиме, банке су једине законом овлашћене институције

Поседовање одређеног броја акција од стране чланова управног одбора управо би могло да буде подстицај њиховом одговорнијем ангажману у предузимању радњи из делокруга управног одбора.

својим активностима и утврђеним неправилностима, као и да предлаже начин на који ће се отклонити те неправилности, односно унапредити политике и процедуре за управљање ризицима и спровођење система унутрашњих контрола;

- на предлог управног или извршног одбора банке или спољног ревизора банке разматра улагања и активности банке;
- управном одбору и скупштини банке предлаже спољног ревизора банке;
- разматра, са спољним ревизором банке, годишње ревизије финансијских извештаја банке;
- предлаже управном одбору банке да се одређена питања у вези са спољном и унутрашњом ревизијом уврсте у дневни ред седнице скупштине;
- доноси пословник о свом раду.

Кад оцени да банка послује супротно Закону, другом пропису, статуту или другом акту банке или се то може закључити на основу извештаја о ревизији, односно кад утврди друге неправилности у пословању банке, одбор за праћење пословања банке обавезно предлаже управном одбору банке да отклони уочене неправилности, као и да закаже ванредно заседање скупштине банке у случају да установљене неправилности могу имати теже последице на пословање банке. Чланови одбора за праћење пословања банке састају се најмање једном месечно, а најмање једном у три месеца састају се у седишту банке.

Кредитни одбор и одбор за управљање активом и пасивом

Кредитни одбор одлучује о кредитним захтевима у оквирима утврђеним актима банке и обавља друге послове утврђене актима банке. Одбор за управљање активом и пасивом прати изложеност банке ризицима који произлазе из структуре њених билансних обавеза и потраживања и ванбилансних ставки, предлаже мере за управљање каматним ризиком и ризиком ликвидности, а обавља и друге послове утврђене интерним актима банке. Народна банка Србије може прописати и друге послове које су дужни да обављају одбори из овог члана.

Уместо закључка

Институционални оквири који су постављени Законом у великој мери обезбеђују повољну подлогу за одговарајуће корпоративно управљање банком. У циљу обезбеђивања успешног управљања које ће омогућити финансијски просперитет и бонитет банке, неопходно је, међутим, да банке интерном регулативом конституишу одговарајућу сопствену организацију. Најзад, у блиској будућности **очекује се**, у оквирима законских одредаба, **даље усклађивање с правилима добре праксе, односно стандардима који у глобалном смислу пружају оптималне резултате, као и принципима Базелског комитета за банкарску контролу**. Све наведено би требало да допринесе јачању српског банкарског сектора и привлачењу нових инвеститора и банкарских групација на наше тржиште.

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Обрађујући широк спектар актуелних тема из домена правне и економске регулативе, електронски месечник ***Lege Artis*** доноси свеж и другачији приступ савременом пословању привредних субјеката, државних органа, образовних установа и адвокатских канцеларија, са посебним освртом на право и заштиту потрошача.

Под слоганом ПРОПИСИ У ПРАКСИ и на близу сто страна корисних информација у електронском формату, часопис ***Lege Artis*** постаје незаобилазни саветник и дневни пратилац у вашем животу, раду и пословању.

Шта то мучи обвезнике ПДВ-а?

У пракси се јављају бројни проблеми и недоумице у вези с тумачењем и применом прописа који регулишу ПДВ, а овај текст представља покушај да разрешимо неке од најчешћих и најзначајнијих међу њима

#1 ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ОДБИТАК ПРЕТХОДНОГ ПОРЕЗА

Да би обвезник ПДВ-а могао да оствари право на одбитак претходног пореза, потребно је да кумулативно буду испуњени материјални и формални услови прописани чланом 28. Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС”, бр. 84/2004, 86/2004 – испр., 61/2005, 61/2007, 93/2012, 108/2013, 6/2014 – усклађени дин. изн. и 68/2014 – др. закон, у даљем тексту: Закон о ПДВ-у).

Материјални услов У складу са чланом 28. ст. 1. Закона о ПДВ-у, обвезник ПДВ-а може да оствари право на одбитак претходног пореза ако набављена добра, односно примљене услуге користи или ће их користити за промет добара и услуга који је опорезив ПДВ-ом, који је ослобођен ПДВ-а с правом на одбитак претходног пореза (у складу са чланом 24. Закона о ПДВ-у), односно који је извршен у иностранству, ако би за тај промет постојало право на одбитак претходног пореза да је извршен у Србији.

У том погледу, издвајамо и Мишљење Министарства финансија, бр. 413-00-00166/2013-04 од 25. 4. 2014, у ком се наводи да „обвезник ПДВ-а има право да ПДВ обрачунат од претходног учесника у промету за извршени промет добара и услуга које набавља у циљу уређења простора (радови на озелењавању, уградња аутоматског система за наводњавање и др.) у кругу пословног – дистрибутивног и производног објекта у којем обавља делатност с правом на одбитак претходног пореза… одбије као претходни порез”.

За оцену да ли нека набавка добара или услуга служи за промет на основу којег обвезник ПДВ-а има право на одбитак претходног пореза меродаван је тренутак када се добро набавља, односно услуга користи. Касније евентуалне измене могу утицати на обавезу исправке одбитка претходног пореза, односно на накнадно стицање права на одбитак за опрему и објекте за вршење делатности.

Формални услов Право на одбитак претходног пореза, према одредби члана 28. ст. 2. Закона о ПДВ-у, обвезник може да оствари ако, између осталог, поседује рачун издат од другог обвезника у промету који садржи податак о износу претходног пореза, у складу са Законом о ПДВ-у, или документ о извршеном увозу добара, у којем је исказан претходни порез, односно којим се потврђује да је прималац или увозник тако исказани ПДВ платио приликом увоза.

У складу са чланом 42. ст. 4. Закона о ПДВ-у, рачун нарочито садржи следеће податке:

1) назив, адресу и ПИБ обвезника – издаваоца рачуна;
2) место и датум издавања и редни број рачуна;
3) назив, адресу и ПИБ обвезника – примаоца рачуна;
4) врсту и количину испоручених добара или врсту и обим услуга;
5) датум промета добара и услуга и висину авансних плаћања;
6) износ основице;
7) пореску стопу која се примењује;
8) износ ПДВ-а који је обрачунат на основицу;
9) напомену о одредби Закона о ПДВ-у на основу које није обрачунат ПДВ, и
10) напомену да се за промет добара и услуга примењује систем наплате.

У случају да порески обвезник добије формално неисправан рачун, а да би се могло остварити право на одбитак претходног пореза и по том

#7 ДЕЉЕЊЕ РЕКЛАМНОГ МАТЕРИЈАЛА

У складу са чланом 6. Закона о ПДВ-у, сматра се да промет добара и услуга није извршен код давања рекламног материјала ако се даје повремено различитим лицима.

Према одредбама члана 8. Правилника, рекламним материјалом сматрају се добра на којима је одштампан или утиснут логотип пореског обвезника, односно визуелно испољавање бренда који је у вези с делатношћу пореског обвезника, а која тај порески обвезник бесплатно даје различитим лицима, а то могу бити: оловке, роковници, календари, нотеси, привесци, качкети, мајице, комбинезони, кецеље, ранчеви, торбе, упаљачи, отварачи за флаше, подметачи, послужавници, чаше и друга добра чија је појединачна тржишна вредност мања од 2.000 динара, без ПДВ-а.

Укупна вредност рекламног материјала у пореском периоду не може бити већа од 0,25% укупног промета пореског обвезника у том периоду.

Сходно томе, уколико су испуњени горенаведени услови, лице које дели рекламни материјал, нема обавезу обрачуна ПДВ-а, будући да се сматра да промет није ни извршен у складу са чланом 6. Закона о ПДВ-у. С друге стране, лице има право да ПДВ који је плаћен приликом набавке ових добара искористи као одбитни и умањи сопствену ПДВ обавезу по овом основу.

Уколико, међутим, неки од наведених услова није испуњен (појединачна вредност добара је већа од 2.000 динара, односно укупна вредност у пореском периоду већа је од 0,25% укупног промета пореског обвезника, и/или није одштампан или утиснут логотип, односно не постоји визуелно испољавање бренда пореског обвезника), приликом расподеле предметних добара потребно је обрачунати ПДВ на набавну вредност тих добара, односно на цену коштања тих или сличних добара, у моменту промета.

#8 ПОДНОШЕЊЕ ИЗМЕЊЕНЕ ПДВ ПРИЈАВЕ

У складу са чланом 40. ЗПППА ако порески обвезник установи да пореска пријава, коју је поднео Пореској управи, садржи грешку или пропуст, дужан је да одмах поднесе пореску пријаву у којој су грешка или пропуст отклоњени.

Поднету пореску пријаву порески обвезник може да измени највише два пута подношењем измењене пореске пријаве. У случају да порески обвезник поднесе измењену ПДВ пријаву, сматраће се да грешком или пропустом у првобитној пореској пријави није учињено кривично дело или прекршај из ЗПППА.

Изузетно, а према ст. 5. истог члана, порески обвезник не може поднети измењену пореску пријаву после покретања поступка пореске контроле за контролисани порески период.

У складу с наведеним, порески обвезник је дужан да поднесе измењену пријаву увек када установи грешку или пропуст. У области ПДВ-а, међутим, имамо специфичну ситуацију, будући да се у ПДВ пријави наводе две врсте података – ПДВ обавеза коју је обвезник ПДВ-а дужан да искаже и претходни порез који обвезник има право да користи као одбитни. Другим речима, обавеза подношења измењене ПДВ пријаве постоји само у случају када постоји грешка или пропуст у пријављивању ПДВ обавезе (под овим се подразумева и ситуација када обвезник ПДВ-а искаже већи износ претходног пореза од оног на који има право да користи као одбитни). С друге стране, уколико обвезник ПДВ-а није исказао целокупан износ претходног пореза који може користити као одбитни у одређеном пореском периоду, не постоји обавеза подношења измењене ПДВ пријаве, већ се тај износ може искористити кроз текућу ПДВ пријаву (у року од 5 година од истека године у којој је стекао ово право).

Уколико се ПДВ обрачунат у претходној фази не може одбити, на промет тих добара без накнаде ПДВ неће бити обрачунат у складу са чланом 25. ст. 2. тач. 3а) Закона о ПДВ-у (промет ослобођен без права на одбитак претходног пореза).

Порески календар

1. СЕПТЕМБАР

- Плаћање доприноса за обавезно социјално осигурање за неисплаћене зараде за јул
- Плаћање акцизе за прву половину августа

5. СЕПТЕМБАР

- Достављање обавештења о закљученим уговорима по основу естрадних програма у претходном месецу – на Обрасцу ОЗУ
- Достављање извештаја о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом за претходни месец – на Обрасцу ИОСИ
- Подношење пореске пријаве о порезу на добит по одбитку на приходе које су остварила нерезидентна правна лица за претходни месец – на Обрасцу ПДПО

10. СЕПТЕМБАР

- Подношење обрачуна пореза на премије неживотних осигурања за претходни месец – на Обрасцу МОППНО
- Плаћање пореза на премије неживотног осигурања за претходни месец
- Подношење пореске пријаве и плаћање ПДВ-а за август за пореског дужника који није обвезник ПДВ-а

15. СЕПТЕМБАР

- Плаћање аконтације пореза на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање аконтације доприноса на приходе од самосталне делатности за претходни месец
- Плаћање доприноса за свештенике и верске службенике, за домаће држављане запослене у иностранству и за иностране пензионере за претходни месец
- Подношење пореске пријаве за ПДВ за претходни месец
- Плаћање ПДВ-а за претходни месец
- Подношење ПДВ пријаве за август ако је статус претежног извозника обвезник стекао у августу

Компензациони приговор у грађанској парници

Иако се компензациони приговор у пракси наших судова користи релативно често, око њега и даље постоје извесна колебања и неразумевања, а посебно у погледу форме у којој се уноси у пресуду, с обзиром на то да је то једини материјалноправни приговор о коме се, под одређеним условима прописаним процесним правилима, одлучује у изреци парничне пресуде

Кроз праксу наших судова у парничном поступку примећено је извесно колебање у погледу правилног формулисања и постављања компензационог приговора, као и у погледу форме одлука које су по овим приговорима доношене. Осим тога, уочено је да су судови одбијали ове приговоре зато што нису постављени у складу са законом, без упуштања у њихову основаност.

Коначно, примећено је да су неопходна извесна разграничења између компензационог приговора, компензационе противтужбе, алтернативног овлашћења и факултативне обавезе.

Имајући све то у виду, овај текст ће се, пре свега, бавити компензационим приговором кроз примере из судске праксе, али и осталим поменутим сродним институтима у оној мери која је потребна у циљу правилног разумевања компензационог приговора.

Материјално право

Будући да је компензациони приговор по својој правној природи материјалноправни институт, он је превасходно регулисан Законом о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ”, бр. 29/78, 39/85 – Одлука УСЈ, „Сл. лист СРЈ”, бр. 31/93, „Сл. лист СЦГ”, бр. 1/2003 – Уставна повеља, у даљем тексту: ЗОО), те је одредбом члана 336. овог закона предвиђено да дужник може пребити потраживање које има према повериоцу са оним што овај потражује од њега, ако оба потраживања гласе на новац или друге заменљиве ствари истог рода и исте каквоће и ако су оба доспела. Ово је материјалноправни законски оквир приговора пребијања који се истиче у парничном поступку.

Чланом 338. истог закона прописано је да дужник не може извршити пребијање онога што дугује повериоцу са оним што поверилац дугује његовом јемцу, али да јемац може извршити пребијање дужникове обавезе према повериоцу с дужниковим потраживањем од повериоца.

Чланом 339. предвиђено је да се дуг може пребити застарелим потраживањем само ако оно још није било застарело у часу када су се стекли услови за пребијање, а ако су услови за пребијање настали након што је једно од потраживања застарело, пребијање не настаје ако је дужник застарелог потраживања истакао приговор застарелости.

Пребијањем не могу престати потраживања која се не могу запленити, потраживања ствари или вредности ствари које су дужнику биле дате на чување, или на посуду, или које је дужник узео бесправно или их бесправно задржао, потраживања настала намерним проузроковањем штете, потраживања накнаде штете настале оштећењем здравља или проузроковањем смрти и

новац који је примило без правног основа и то у динарској противвредности на дан исплате с каматом од подношења тужбе у смислу чл. 210. и 214. ЗОО-а. Правилно је обавезано предузеће „Пионир инвест" да тужиоцу исплати динарску противвредност 47.815 евра с каматом од подношења тужбе до исплате и одбијен захтев према друготуженом Станком холдинг компанији због недостатка пасивне легитимације.

Није правилна одлука суда којом је Предузећу „Пионир инвест" уз обавезу враћања новца, дато овлашћење да се може ослободити ове своје обавезе уколико тужиоцу преда ближе описане друге локале. Одредбом члана 409. ЗОО-а прописана је тзв. факултативна обавеза. За разлику од алтернативних облигација овде се дугује само један предмет, али је дужник овлашћен да испуни облигацију било дугованим било неким предметом који је одређен законом, уговором или једностраном изјавом воље. Факултативна обавеза има за извор уговор, закон или једнострану изјаву воље. У конкретном случају, ни правним послом, ни Законом о облигационим односима, ни једностраном изјавом воље није предвиђена таква могућност туженог предузећа „Пионир инвест". Такође, како се ради о уговору који не производи правно дејство (промет непокретности неоверен у суду), тужени се не може ослобађати обавезе исплате предајом локала. Такође, овакав захтев тужиоца нема упориште ни у одредби члана 190. ст. 1. ЗОО-а, којим је одређено да тужилац који у тужби тражи да му се досуди испуњење дуговане чинидбе може предложити да тужени уместо дуговане чинидбе плати одређени новчани износ или да испуни неку другу чинидбу. Дакле, не постоји могућност досуђивања чинидбе, уместо новчаног износа, већ само досуђивања неке друге чинидбе, односно новчаног износа – уместо чинидбе. Стога је одлука у овом делу укинута и тужба одбачена.

услед догађаја за који дужник одговара, поверилац може тражити само накнаду штете, али се дужник може ослободити обавезе дајући предмет који је овлашћен дати уместо дугованог предмета. За разлику од алтернативних овлашћења, овде се дугује само један предмет, али је дужник овлашћен да испуни облигацију било дугованим предметом било неким који је одређен законом, уговором или једностраном изјавом воље.

Закључак

Иако се компензациони приговор у пракси наших судова користи релативно често, око њега и даље постоје извесна колебања и неразумевања, а посебно у погледу форме у којој се уноси у пресуду, с обзиром на то да је то једини материјалноправни приговор о коме се, под одређеним условима прописаним процесним правилима, одлучује у изреци парничне пресуде, због чега је захваћен и дејством правноснажности пресуде, што заправо значи да постојање или непостојање противпотраживања које буде утврђено изреком пресуде представља *res iudicata* – пресуђену ствар поводом које суд не може поново мериторно одлучивати.

Компензациони приговор треба разграничити од сродних института, али и поставити у ваљаној форми, како би суд о њему могао мериторно да одлучује.

Посебно га треба разликовати од компензационе противтужбе као нападачког средства која може да опстане и као засебна тужба, за разлику од приговора пребијања који има одбрамбени карактер и везан је за судбину тужбе, тако да не може самостално егзистирати у случају да тужба буде повучена или одбачена.

Новеле Закона о парничном поступку и ефикасност поступка

Иако се изменама и допунама Закона о парничном поступку приступило, пре свега, имајући у виду потребу за ефикасношћу поступања и решавања судских заостатка, испоставља се да су поменуте измене више усмерене на обезбеђење доступности ревизије према смањеном цензусу. Осим тога, поједине измене захтевају и додатна финансијска средства

Припреми Закона о изменама и допунама Закона о парничном поступку приступило се, према образложењу предлога ових новела упућених Народној скупштини, имајући у виду потребу за **ефикасношћу поступања и решавања судских заостатака**, као и остваривања права странака на правично суђење, односно права на приступ суду, уз оцену досадашње примене одредаба Закона о парничном поступку (у даљем тексту: ЗПП).

Предложене измене, међутим, више су усмерене на обезбеђење доступности ревизије према смањеном цензусу него на омогућавања ефикасности самог поступка који се спроводи по правилима парничног поступка. Због неких измена поступак ће дуже трајати (на пример, одбацивање тужбе није више могуће ван рочишта за одређене случајеве), а у паралелној примени у поступку по ревизији тако више неће бити два Закона о парничном поступку него три, и то:

1) Закон о парничном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 125/04, 111/09) који се примењује на раније започете поступке и на правноснажно окончане поступке по том закону;
2) Закон о парничном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/11) који се примењује на поступке који су правноснажно окончани пре ступања на снагу Новела од 23. 5. 2014. године, и
3) Новелирани Закон о парничном поступку („Сл. гласник РС”, бр. 72/11, 55/14) који се примењује на поступке који нису правноснажно окончани на дан ступања на снагу Новела од 23. 5. 2014. године.

Иначе, Законом о изменама и допунама ЗПП-а из 2011. који је објављен 23. 5. 2014. године:

- предвиђена је измена одредаба о саставу већа и надлежности већа и судије појединца;
- избрисан је члан 36. о законској презумпцији да постоји споразум странака да суди судија појединац;
- прописано је да и **судије које поступају у првом степену морају имати посебна знања из области права детета;**
- измењене су одредбе о пуномоћницима и одређено је ко може заступати физичка лица, а ко правна, одређен је обим пуномоћја кад пуномоћник није адвокат;
- поново је прокламовано **начело поучавања неуке странке** која се не користи правима која јој припадају по овом закону (суд ће странку упозорити да може ангажовати пуномоћника, у складу са овим законом);
- прописано је да пуномоћника који је адвокат може да замењује његов адвокатски приправник, осим у поступку по правним лековима;
- поново је активирана улога суда у поступку достављања, па ако суд није у могућности да уручи писмено на саопштеној адреси, по службеној дужности, прибавиће од надлежног органа, адресу пребивалишта и боравишта странке којој писмено треба лично доставити и извршиће достављање на тако

У ревизији су сада у примени 3 закона.

према цензусу до 100.000 евра – то значи **паралелну надлежност** виших и основних судова: **виши судови ће судити нове предмете преко цензуса** од 40.000 евра, а основни ће окончати предмете примљене до ступања на снагу Новела. За више судове је неопходно повећати систематизацију у првостепеним поступцима у грађанској материји.

Спорно је шта подразумева синтагма „окончаће" (према новелама ЗПП-а: „Првостепени поступци започети пред основним судовима у којима вредност предмета спора омогућује изјављивање ревизије према одредбама овог закона, окончаће се пред тим судовима"), ако је то правноснажно – онда у случају укидања предмет треба уступити вишем суду, али ће о овоме морати да се изјасни ВКС заузимањем правног схватања.

Поступак који је започет по Закону о парничном поступку („Сл. гласник РС", бр. 72/11, 49/13 – УС и 74/13 – УС), а није окончан пре ступања на снагу овог закона, спровешће се по одредбама овог закона.

Шта је са одредбама члана 506. ЗПП-а из 2011. које говоре о промени правила поступка по одредбама закона о парничном поступку (2004, 2009) у случају укидања првостепене пресуде и враћања на поновно суђење, те да ли се такав поступак може сматрати започетим по одредбама ЗПП-а из 2011, да би се примениле одредбе новог ЗПП-а?

У случају укидања само другостепене одлуке – не може се више променити веће другостепеног суда.

Процена финансијских средстава потребних за спровођење закона

Према образложењу предлога Новела ЗПП-а из 2011: „За спровођење овог закона није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије".

Овакво образложење, међутим, није реално будући да поједине измене захтевају додатна финансијска средства и то:

- осим судија у другом степену, сада и судије које поступају у првом степену у породичним споровима морају имати посебна знања из области права детета, што захтева специјализовану мултидисциплинарну едукацију у трајању од најмање пет радних дана, а за то су потребна додатна средства за трошкове учесника и за накнаду експерата које треба ангажовати ван правосуђа и ван Правосудне академије;
- допуњене су одредбе о ревизији тако да је ревизија увек дозвољена у случају преиначења другостепене пресуде, односно отварања расправе пред другостепеним судом кад је ранија првостепена пресуда укинута и поново одлучено о захтеву, што ће захтевати повећану систематизацију судијских места у Врховном касационом суду и додатна средства, за нове судије и запослене;
- цензус за општу материју је 40.000 евра по курсу на дан подношења тужбе, а у привредним споровима је то 100.000 евра – па треба захтевати да се повећа број судија ВКС-а и у општој и у привредној материји, што ће захтевати додатна средства и за нове судије и за запослене;
- виши судови ће судити нове предмете преко цензуса од 40.000 евра, а основни ће окончати предмете примљене до ступања на снагу Новела; за више судове је неопходно повећати систематизацију у првостепеним поступцима у грађанској материји, а за то је неопходно обезбедити додатна средства за нове судије и запослене;
- због ретроактивности одредаба о ревизији – ревизија је дозвољена према цензусу од 40.000 евра, односно 100.000 евра у привредним споровима и у предметима који су пресуђени у првом степену, али нису били правноснажни на дан ступања Закона о изменама и допунама ЗПП-а из 2011. на снагу, одмах треба захтевати да се повећа број судија ВКС-а и у општој и у привредној материји, што ће захтевати додатна средства и за нове судије и за запослене.

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

Коришћење банкарских гаранција као вида обезбеђења у поступку транзита

Преко банкарске гаранције се најлакше и најбрже остварује наплата неплаћеног царинског дуга јер у случају да царински дужник не изврши одговарајућу уплату, Управа царина не мора да покреће судски спор ради намирења потраживања, већ се наплаћује од пословне банке

Сходно члану 110. Царинског закона („Сл. гласник РС”, бр. 18/2010 и 111/2012, у даљем тексту: Закон), транзитни поступак се сврстава у поступке са одлагањем за које је, према члану 115. истог закона, царински орган овлашћен да захтева полагање обезбеђења у циљу наплате царинског дуга, а који би могао настати у вези с робом стављеном у неки од ових поступака.

Поступак транзита може бити унутрашњи или спољни, а подразумева кретање робе под царинским надзором између два места унутар царинског подручја Републике Србије.

У поступак **спољног транзита**, сходно члану 118. Закона, може се ставити како страна роба за коју нису наплаћене увозне и друге дажбине, тако и домаћа роба када је то неопходно ради правилне примене одредаба које се односе на повраћај, односно отпуст царинског дуга. Овај вид транзита примењује се када се страна роба превози између два гранична прелаза или када се роба намењена увозу креће од граничног прелаза ка неком месту у унутрашњости или између два места у унутрашњости или када се роба стављена у одређени извозни поступак креће од неког места у унутрашњости ка граничном прелазу.

У поступак **унутрашњег транзита**, сходно члану 125. Закона, може се ставити само домаћа роба која се превози од једног места до другог унутар царинског подручја Републике Србије, пролазећи преко територије неке друге државе. Након окончања поступка унутрашњег транзита не долази до промене царинског статуса робе, а спровођење овог поступка одобрава се изузетно ретко.

Приликом спровођења поступка спољног транзита, царински орган обавезно захтева полагање обезбеђења за плаћање царинског дуга или других дажбина које би могле настати у вези с робом у поступку транзита (на пример, уколико се роба неовлашћено стави у слободан промет).

Износ царинског дуга једнак је износу свих дажбина, такси и накнада које су царински органи посебним прописима дужни да наплаћују приликом увоза или извоза предметне робе.

Обавезу полагања обезбеђења има царински дужник или друго лице које може постати одговорно за тај дуг, а положено обезбеђење важи на целој територији Републике Србије.

Законом и Уредбом о царински дозвољеном поступању с робом („Сл. гласник РС”, бр. 93/2010 и 63/2013) прописано је да се **као обезбеђење за плаћање царинског дуга могу користити**:

- банкарска гаранција,
- депоновање готовине,
- хипотека, задужење на земљиште, антихиреза,
- потраживања,
- цесија потраживања,
- залога ствари с државином или без ње,

Формулари гарантних исправа на стр. 90.

праћење искоришћености тог износа.

У захтеву мора бити наведено да ли се тражи одобрење за коришћење заједничког обезбеђења у умањеном износу или ослобођење од полагања обезбеђења.

О поднетом захтеву одлучује Централа Управе царина након што надлежна царинарница и стручне службе Управе царина изврше потребне провере података унетих у захтев. На основу донете одлуке, а најкасније у року од три месеца од дана подношења уредног захтева, поступајућа царинарница издаје Одобрење о прихватању захтева за издавање и употребу заједничког обезбеђења или Одобрење за ослобођење од полагања обезбеђења у поступку транзита или доноси решење о одбијању захтева.

Одобрењем о прихватању захтева за издавање и употребу заједничког обезбеђења подносилац захтева се обавезује да у најкраћем могућем року од тренутка пријема одобрења, достави гарантну исправу за заједничко обезбеђење у поступку транзита у висини утврђеног референтног износа или одобреног умањења.

Након доставе гарантне исправе, Централа Управе царина издаје и оверава једну или више потврда о заједничкој гаранцији (уверења о генералном обезбеђењу) на које се дужник у царинском поступку може позвати тек наредног радног дана од дана када ју је Управа царина издала.

Уколико је позитивно решен захтев за ослобађање од полагања заједничког обезбеђења, царинарница одобрењем за ослобођење од полагања обезбеђења у поступку транзита налаже главном обвезнику да Централи Управе царина – Одељењу за наплату буџетских прихода, ради издавања и овере, поднесе потребан број потврда о одустајању од гаранције.

Потврда о заједничкој гаранцији и потврда о одустајању од гаранције важе најдуже две године од тренутка издавања, а на захтев носиоца одобрења, Управа царина тај рок може продужити најдуже за још две године (свеукупно четири године). Управа царина неће одобрити продужење важења постојећег нити ће издати ново уверење о генералном обезбеђењу док носилац уверења не раздужи све претходно спроведене транзитне поступке, односно док не измири све царинске дугове у вези са претходним уверењем. Царински орган неће вратити стару гарантну исправу све док се не раздуже сва задужења по њој.

Потврда о заједничкој гаранцији којом је одобрено полагање обезбеђења у умањеном износу и потврда о одустајању од гаранције не могу се користити у поступку транзита робе која је на основу одлуке Владе одређена као роба повећаног ризика („осетљива роба").

Укидање и опозив одобрења

У случајевима када главни обвезник не поступи по налогу царинског органа да уместо неважеће банкарске гаранције поднесе нову или да обезбеди обезбеђење у већем износу или када се утврди да више нису испуњени услови потребни за доношење одобрења или када главни обвезник не испуњава опште и посебне услове, надлежна царинарница ће укинути донето одобрење.

Главном обвезнику се решењем о укидању одобрења налаже да преда све претходно оверене потврде о заједничкој гаранцији и потврде о одустајању од гаранције. Централа Управе царина ће наведене потврде поништити и о томе обавестити пословну банку – гаранта.

Поступак опозива одобрења царинарница спроводи по захтеву пословне банке или главног обвезника. Усвајајући захтев, царинарница доноси решење о укидању одобрења, након чега Централа Управе царина врши поништавање издатих потврда.

Одлука о укидању или опозиву одобрења ступа на снагу у року од 15 дана од дана када је Централа Управе царина о својој одлуци обавестила даваоца обезбеђења или царински орган обезбеђења.

Шта доноси нови Закон о заштити потрошача?

Кроз нова, додатна права на страни потрошача и боље прецизиране механизме управне и судске заштите, нови Закон о заштити потрошача требало би да омогући ефикаснију примену у пракси

Закон о заштити потрошача који је у примени од 1. јануара 2011. године („Сл. гласник РС”, бр. 73/10) прописао је велики обим права за потрошаче, међутим, у пракси се показало да та права није лако остварити будући да предвиђени поступци (судски, вансудски, управни, инспекцијски) нису на одговарајући начин одговорили свакодневним ситуацијама у којима су се грађани у улози потрошача налазили.

Нови Закон о заштити потрошача („Сл. гласник РС”, бр. 62/14, у даљем тексту: Закон), који почиње с применом од 21. септембра, требало би да омогући бољу и ефикаснију примену кроз нове механизме управне и судске заштите.

Баш као и важећи, тако је и нови Закон намењен целовитом регулисању односа који настају пре, током и након закључења уговора између трговца, као физичког или правног лица које на тржишту наступа у комерцијалне сврхе или одређене професионалне делатности, и потрошача (искључиво) физичких лица која на тржишту наступају као „крајњи корисници”, тј. у некомерцијалне сврхе.

Однос Закона према Закону о облигационим односима и према посебним (секторским) прописима

У новом Закону задржава се императивни карактер норми, што значи да они односи које сâм Закон регулише не могу бити уређени другачије, осим када је то дозвољено. Ово правило додатно се потврђује одредбама према којима се потрошач не може једнострано одрећи права која су му призната овим законом, али тиме што његове норме обавезно важе и за све уговоре који су закључени у циљу изигравања његове примене.

Правила представљају „надоградњу” класичног облигационог права, те се отуда и одређује сходна примена Закона о облигационим односима за сва она питања која нису уређена овим законом – **потрошачу се даје одређени број додатних права у односу на трговца**, с нагласком на дужности информисања пре закључења уговора. Тиме се јасно одређује однос ова два прописа и **отклањају све недоумице по овом питању**. Разлика у односу на претходни закон огледа се и у јасном уређењу односа овог Закона и посебних секторских прописа. Наиме, Закон се сматра општим актом који се примењује на све односе потрошача и трговца, осим ако је секторским законом обезбеђен виши ниво заштите.

Мање измене у односу на претходни закон

Систематика Закона остала је иста, па се тако на самом почетку одређује значење појединих израза и задржавају називи глава као што је то био случај и у претходном закону. У дефиницијама се издвајају **кључни појмови** потрошач, трговац и посебно продавац, односно трговац у ужем смислу, а то је оно лице с којим је потрошач закључио уговор о продаји робе, односно пружању услуге. Ово **посебно дефинисање је значајно** имајући у виду одредбе о одговорности за несаобразност које су искључиво везане за оног трговца, односно

СМЕРНИЦЕ ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

Све државе чланице ЕУ, као и оне које настоје да то постану, дужне су да потрошачима обезбеде брз, једноставан и јефтин начин решавања потрошачких спорова. Ова смерница ЕУ иде у два правца: једним се олакшава одвијање судских поступака, ограничавањем дужине трајања потрошачког спора и редуковањем судских трошкова, док други правац подразумева успостављање институција које ће омогућити решавање потрошачких спорова пре суда. Важно је напоменути да није довољно само успоставити институције за вансудско решавање спорова, већ је неопходно, промовисањем оваквих механизама, подстаћи и потрошаче и трговце да ову могућност користе. Оно што може да представља проблем, а имајући у виду и искуство земаља у окружењу, јесте чињеница да наши потрошачи и привредни субјекти немају културу и навику да овакву врсту спорова реше алтернативно, вансудски. Док уговарање арбитраже није страно нашим привредним субјектима, када међусобно закључују уговоре, за сада не постоји интерес на страни трговаца да спорове с потрошачима решавају на овај начин.

Европско законодавство не намеће обавезу у погледу тога ко ће бити оснивач тела за вансудско решавање (Влада, професионална удружења, удружења потрошача, регулаторна тела). Будући да сваки модел вансудског решавања потрошачких спорова у Европи има своје предности и мане, незахвално је говорити о „најбољем" моделу, већ то зависи од конкретних прилика у свакој земљи.

Новим Законом предвиђено је да министарство надлежно за послове заштите потрошача сачињава листу тела за вансудско решавање потрошачких спорова који испуњавају услове и јавно је објављује. За та тела прописана је обавеза да достављају министарству извештај о примљеним захтевима за покретање спора, покренутим и окончаним споровима, уоченим значајним проблемима и сл. Подзаконским актом ближе ће се уредити, нарочито, критеријуми за рад тела за вансудско решавање потрошачких спорова и образац захтева за покретање поступка вансудског решавања спора.

4) без одлагања обустави уговарање неправичних уговорних одредаба.

Трговац је у обавези да поступи по решењу и да у одређеном року извести Министарство о спровођењу изречене мере. Надлежни инспектор у надзору проверава ди ли је извршена изречена мера и уколико није подноси захтев за покретање прекршајног поступка. Ако је Министарство утврдило да је дошло до повреде колективног интереса потрошача, подноси захтев за покретање прекршајног поступка надлежном органу за прекршаје, предвиђеном овим законом.

Надзор

За разлику од претходног закона где надлежност за надзор није била јасно одређена, у новом Закону **надлежност за надзор над спровођењем овог закона и донетих прописа на основу овог закона врши министарство надлежно за послове потрошача**. Поред тога, инспекцијски надзор врши министарство надлежно за послове трговине, преко тржишних инспектора, као и министарство надлежно за послове туризма, преко туристичких инспектора, у складу с овлашћењима прописаним овим законом и прописима којима се уређује инспекцијски надзор у овим областима.

Санкције које су прописане одредбама Закона о заштити потрошача из 2010. године показале су се као недовољне, а у појединим случајевима и као неодговарајуће. То је утицало да примена законских одредаба не буде делотворна на начин како се то очекивало. Посебно се показала потреба за већим овлашћењима инспекцијских органа. Ради отклањања уочених слабости уведени су **нови прекршаји и проширена су овлашћења тржишне инспекције**.

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици доносимо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да питања можете поставити коришћењем одговарајућих е-адреса у заглављу тематских рубрика. Настојаћемо да одговоримо на свако од њих!

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

П: *Да ли износ набавке од 350.000,00 динара улази у план јавних набавки? Да ли план јавне набавке наше установе (Центар за социјални рад) треба да усвоји Управни и надзорни одбор, општинско веће и Скупштина Општине?*

О: План набавки сваког наручиоца састоји се од плана јавних набавки и плана набавки на које се закон не примењује. Уколико се у вашем случају ради о набавци која је на годишњем нивоу 350.000,00 динара, није потребно да се налази у плану јавних набавки, али је зато потребно да буде предвиђена у плану набавки на које се закон не примењује, а као основ за изузеће наводи се члан 39. ст. 2. Закона о јавним набавкама.

План набавки потписује одговорно лице наручиоца, тако да план треба да усвоји орган наручиоца, што је опет унутрашња ствар сваког наручиоца посебно, и сама процедура око усвајања треба да буде предвиђена интерним актом.

ЈАВНЕ НАБАВКЕ

П: *У оквиру набавке канцеларијског материјала као посебна партија у оквиру јавне набавке мале вредности спроведен је поступак јавне набавке мале вредности путем наруџбенице, тј. упућен је позив за прикупљање понуда путем наруџбенице за набавку тонера и по спроведеном поступку донета је одлука о додели наруџбенице с понуђачем (...) за вредност од 150.000,00 динара без ПДВ-а.*

У поступку набавке по расписаном позиву била је предвиђена само набавка нових тонера, па се поставља питање да ли је могуће раскинути закључену наруџбеницу са издаваоцем понуђачем из разлога што је пуњење тонера јефтиниja варијанта него што је куповина нових?

О: У тренутку покретања поступка, наручилац је знао да су рециклирани тонери јефтинији, па би било неозбиљно и објективно неоправдано у овом тренутку раскидати уговор, односно наруџбеницу.

РАДНИ ОДНОСИ

П: *Ми смо установа културе чији је оснивач Влада А. П. Војводине. Наша колегиница, која је радила на радном месту шефа рачуноводства, из личних разлога, поднела је захтев за одлазак у старосну пензију. Захтев јој је одобрен и њој је престао радни однос 18. јула 2014. године. У том тренутку именована је имала 42. године радног стажа и 64. године живота. Неколико дана након престанка радног односа иста особа би желела да поново заснује радни однос и да надаље прима и плату и пензију. Не знамо да ли је то по Закону могуће, јер је она још могла да буде у радном односу до навршених 65 година живота и да ли је поновно заснивање радног односа са старосним пензионером пре испуњења радног века, односно пре 65 година живота, прекршај.*

О: Када су у питању установе културе, на њих се примењује Закон о раду. Наиме, чланом 190. Закона о државним службеницима поништен је члан 23. Закона о јавним службама који је регулисао да се примењују прописи о државним службеницима, а с друге стране и Закон о култури прописује да се на запослене у култури примењују општи прописи о раду.

Закон о раду прописује само минималну старосну границу за заснивање радног односа од

Подаци од значаја за рад пословних субјеката

Износи личних примања запослених

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Регрес за коришћење годишњег одмора	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 6) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Отпремнина код одласка у пензију	Према Закону о раду, исплаћује се најмање у висини 2 просечне зараде у Републици Србији према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за статистику (**2 × 62.380 = 124.760**)	Не опорезује се до износа двоструке месечне зараде по запосленом у Републици према последњем податку (**2 × 62.380 = 124.760** дин.)
Јубиларна награда	До висине утврђене општим актом послодавца	Неопорезиво до **17.758** динара годишње
Накнада трошкова превоза до посла и повратка са посла	До висине цене превозне карте у јавном саобраћају	Не опорезује се до висине превозне карте, односно до висине стварних трошкова превоза, а највише до **3.552** дин.
Накнада за исхрану у току рада	Исплата по овом основу је обавезна, у висини утврђеној општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 5) Закона о раду)	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду
Дневница за службено путовање у земљи	До висине прописане општим актом, односно уговором о раду код послодавца (члан 118. тач. 2) Закона о раду)	Неопорезиво до **2.132** дин. по дневници
Дневница за службено путовање у иностранство	Најмање у висини утврђеној посебним прописима (члан 118. тач. 3) Закона о раду)	Не опорезује се до износа прописаног Уредбом о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Сл. гласник", бр. 86/07)
Теренски додатак (дневна накнада за повећане трошкове рада на терену)	Према Закону о раду, ако се предвиди општим актом, односно уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

ВРСТА ИСПЛАТЕ	ПО ЗАКОНУ О РАДУ	ПОРЕСКИ ТРЕТМАН
1.	2.	3.
Једнократна новчана накнада запосленима за чијим је радом престала потреба (одељак IV Програма за решавање вишка запослених...) („Сл. гласник РС", бр. 64/2005... 21/2014)	Десет просечних зарада у Републици (тренутно, **623.800** дин.) за запослене који имају више од 10 година стажа осигурања, или у висини динарске противвредности 100 евра по години стажа осигурања	Не опорезује се до износа из претходне колоне, а за лица старија од 50 година живота – без ограничења износа
Стимулативне отпремнине при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом или уговором о раду	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду

Календар догађаја...

15, 16, 22, 23, 29. И 30. СЕПТЕМБАР 2014.	**Шестодневни инструктивни семинар: Посредовање у промету и закупу непокретности** Привредна комора Србије
17. СЕПТЕМБАР 2014.	**Инфо сесија: Нови ЕУ програми 2014–2020 и могућности за привреду у 2014. години** Привредна комора Београда
18. СЕПТЕМБАР 2014.	**Инструктивни тренинг – семинар Девизно пословање у складу са новим прописима** Регионална привредна комора Нови Сад
25. СЕПТЕМБАР 2014.	**Једнодневни семинар Нови Закон о приватизацији и његова примена у пракси** Привредна комора Србије

Корисни модели правних аката

ГАРАНТНА ИСПРАВА ЗА ПОЈЕДИНАЧНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ У ПОСТУПКУ ТРАНЗИТА У ОБЛИКУ КУПОНА

Појединачна гаранција у облику купона

I. *Обавезе даваоца обезбеђења*

1. Доле потписани[1] _____
   са пребивалиштем у[2] _____
   овим солидарно и појединачно гарантује у гарантној царинарници
   _____
   у корист Управе царина Републике Србије, за сваки износ главног обвезника, за сваки износ царинског дуга, укључујући и камате и настале трошкове у поступку наплате, али не и за новчане казне, за које главни обвезник може да буде одговоран или да постане одговоран за дуг у виду дажбина и других накнада које се примењују на робу која је у поступку транзитног поступка, а у погледу које се доле потписани обавезао да ће издати купоне појединачне гаранције до максималног износа од 7 000 евра по купону.
2. Доле потписани се обавезује да ће извршити плаћање на први писани захтев Управе царина Републике Србије, а без могућности одлагања плаћања тражених износа дуже од 30 дана од дана подношења захтева, извршити плаћање тражених износа до 7 000 евра по купону појединачне гаранције, осим ако он/она или било које друго заинтересовано лице пре истека тог рока не докаже Управи царина, да је радња на прописан начин окончана.
   На захтев доле потписаног и из сваког разлога који се признаје као оправдан, Управа царина може продужити преко рока од 30 дана рачунајући од дана подношења захтева за плаћање, рок у ком је он дужан да изврши плаћање тражених износа.
3. Ова обавеза важи од дана када је прихвати гарантна царинарница. Доле потписани остаје одговоран за плаћање било ког дуга који настаје у току поступка транзита, који је обухваћен овом обавезом и која је започела је пре ступања на снагу било каквог отказивања или укидања гаранције, чак и ако је захтев за наплату поднет после тог датума.
   Доле потписани потврђује да ће прихватити да су му била уредно достављена сва писма и обавештења, и све формалности или поступци у вези са овом обавезом, упућени или извршени у писаном облику на његову (службену) адресу за достављање.
   Доле потписани признаје надлежност правосудних органа у местима где је њена/његова службена адреса.
   Доле потписани се обавезује да неће мењати адресу коју је навео или, ако мора да промени ту адресу, да ће о томе унапред обавестити гарантну царинарницу.

У _____, дана _____

_____
(Потпис)[3]

наставак на следећој страни

Mesto i datum: **Ime, prezime i potpis podnosioca zahteva:**

…….. ……

pečat privrednog društva

LEGE ARTIS

ИНГ-ПРО

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

ПОРЕЗИ И АКЦИЗЕ

РАДНИ ОДНОСИ И СОЦИЈАЛНО ОСИГУРАЊЕ

ПЛАНИРАЊЕ И ИЗГРАДЊА

СУДСКИ ПОСТУПЦИ

КОМПАНИЈСКО ПРАВО

БУЏЕТИ

АУТОРСКО ПРАВО И ПРАВО ИНДУСТРИЈСКЕ СВОЈИНЕ

ОБРАЗОВАЊЕ

ЕВРОПСКО ПРАВО

ТАБЕЛЕ И УЗОРЦИ